

СТАНОВИЩЕ

на проф. д-р ГОРИЦА НАЙДЕНОВА,
Институт за изследване на изкуствата – БАН, НМА „Проф. Панчо
Владигеров“

относно кандидатурата на
доц. д-р СНЕЖИНА ВЕЛИЧКОВА ВРАНГОВА-ПЕТКОВА

в конкурс, обявен в Държавен вестник, бр. 82/14.10.2022 г.,
за заемане на академичната длъжност ПРОФЕСОР
в област на висше образование 8. Изкуства, професионално
направление 8.3. Музикално и танцово изкуство,
специалност „Музикален анализ“
в НМА „Проф. Панчо Владигеров“

Доц. д-р Снежина Врангова е възпитаник на Великотърновския университет „Св.св. Кирил и Методий“ (където получава бакалавърската, 2000, и магистърска степен, 2002, по музикална педагогика), следва втора магистратура в НМА „Проф. Панчо Владигеров“ по музикознание – музикален анализ, завършена през 2005. Също тук тя провежда и своята докторантура и през 2010 защитава дисертационния си труд за онс „доктор“ на тема „Аспекти на жанра и формата в българския клавирен концерт (от зараждането до 80-те години на XX век)“. В Музикалната академия протича и основната ѝ педагогическа дейност – като главен асистент от 2013 и като доцент от 2016. Наред с преподавателската и научната си работа Снежина Врангова е активен участник в живата музикална и музикалносценична практика като хормайстор и корепетитор в редица постановки и концертни програми на МДТ „Константин Кисимов“ във Велико Търново, като акомпаниятор в камерни

концерти и др. Активна е и дейността ѝ в полето на приложното музиковедие (лектории, анотации за спектакли и концерти и други).

Справката за съответствие с минималните национални изисквания показва не просто покриване, а сериозно надхвърляне на необходимите наукометрични критерии, що се отнася до натрупан брой точки във всеки от разделите. По-важното в случая е, че посочените там публикации очертават интензивното и неспиращо научно развитие на кандидата. Развитие, което личи както в избора на изследователските обекти (от произведения на Моцарт и Бетовен до – преобладаващо – творби от български композитори като Любомир Пипков, Здравко Манолов, Пенчо Стоянов, Лазар Николов), така и по отношение на дълбочината на проблематизиране: жанрове като инструментален романс, дивертименто, инструментален концерт, разгледани през призмата на отношенията „жанр – структура – тема“, но и в техните социокултурни и психологически характеристики; особено показателни от моя гледна точка тук са текстовете, посветени на историята на дисциплината „музикален анализ“ в нейните научни и педагогически аспекти – сигурен индикатор за сериозна изследователска позиция. Всичко това заедно с големия брой цитирания на нейни трудове убедително показва Снежина Врангова като учен и педагог с вече изграден авторитет в музикалнонаучната общност.

Предложеният за процедурата хабилитационен труд на Снежина Врангова значително надгражда досегашната ѝ работа. Самото заглавие – „Структурно-функционална многозначност. Музикалноаналитични подходи към период и прости типове форми“ – задава много ясно изследователско поле, центрирано върху конкретни типове музикални форми. Същевременно текстът е посветен на организиране и систематизиране на отклоненията от строгите дефиниции за тези форми, които именно преобладават в

действителната, жива композиторска практика. Изследването има две предметни зони, които протичат паралелно в трите глави на монографията.

Първата от тях е проследяването на смисловата, функционална и оттам – структурна поливалентност на периода и на простите форми на различни нива: от възможностите за „сдвоено аналитично разбиране“ за определена малка форма (когато именно поради множеството случаи на изключения една конкретна музикална структура може да бъде тълкувана като изградена в една, но и в друга музикална форма) до (и поради) често двойственото или дори множественото им функциониране в изграждането на макроформата на произведението.

Втората предметна зона фундамира поставените в първата въпроси, извеждайки ги като проблем, до голяма степен свързан с наличието на разнородни изследователски подходи и теоретични системи. Тук Снежина Врангова привежда огромно количество литература, в това число и най-близките до съвременността ни автори в областта на музикалния анализ. Така тя проследява и изяснява разрозяващите се съдържания, влагани в един и същи термин (например двоен период) или разкрива понякога сближаващи се съдържания на различни термини (изречение и период). Но по-важното е, че успява да въведе всичко това ведно с контекста на подходите на всеки цитиран музиколог към материала, т.е. с цялостната му терминологична система, и така на практика да осъществи тъй необходимия превод-съпоставка между западната (предимно немско- и англоезична – А.Б. Маркс, Риман, Праут, д'Енди, Фишер, Шьонберг, Рац, Кюн, Стейн, Бери, Уайт, Каплин и др.), източната (руско/съветска – Скребков, Мазел, Цукерман, Протопопов, Бобровски, Холопов, Холопова, Бонфелд, Способин, Ручевская и др.) и българската научна традиция (разбира се най-вече откъм посоката на корифеите в музикалния анализ – основателят на дисциплината Димитър

Радев, Пенчо Стоянов, Томи Кърклияски, но и с внимание към общото развитие на музикалната теория у нас в трудовете на Светлана Захаријева, Искра Рачева, Марияна Булева, Николай Градев и други). Като особено ценен намирам този изследователски пласт – той не просто привежда като информация наличното знание по проблема, а ясно показва и взаимодействията между тези научни традиции, и липсата на диалог между тях, и очертава предимствата им без никакви предубеждения поради актуални към момента политически или идеологически ситуации – такава неутралност е дълбоко присъща на едно задълбочено музикалнотеоретично мислене. Но по-същественото в случая е, че чрез този пласт – преплитайки живата практика на музикалния анализ с реалното разнообразие от композиторски решения и синтезирайки критично всички тези научни традиции – Снежина Врангова изгражда свой собствен изследователски модел, основан върху изведената и проблематизираната от самата нея в историко-теоретичен план „структурно-функционална многозначност“. Този модел съчетава структурния и функционалния анализ на различни нива на обединение на цялостната форма на музикалното произведение със зависимостта му от цял комплекс от фактори като характер на тематичното развитие, жанрова определеност, стилова (на епохата или на композиторовата личност) обусловеност и т.н. И макар и в Увода на изследването авторката да твърди, че този модел е апробиран в третата глава върху примера на Бетовеновите „Багатели“ (оп. 33, оп. 119), всъщност той се изгражда и разкрива пред читателя през цялото протежение на изследването върху много по-широк кръг от музикални образци от музиката на XVIII, XIX и XX век.

Действителните приноси на хабилитационния труд на Снежина Врангова, разбира се, ще бъдат оценени най-точно от специалисти в същата или поне в по-близки до нейната изследователска сфера. Но във всички случаи

е безспорна способността на автора да въведе един толкова сложен и многообхватен проблем като структурно-функционалната многозначност, породен от взаимодействието на различни функции на една структура в интегралността на цялата форма. Систематизирането на множеството възгледи относно периода, проследяването на неговите исторически и стилово обусловени разновидности с терминологичните им съответствия – всички тези стъпки към основния принос на текста (изграждането и привеждането в действие на собствен аналитичен модел) са сами по себе си сериозен принос не само в българската музикалнотеоретична наука. А начинът, по който Снежина Врангова обвързва в изложението тези изследователски процеси с конкретната музикална тъкан на анализиранията произведения, гарантира безпроблемното интегриране на приносите и в преподавателската ѝ практика (от която всъщност изследването се ражда – и към която е насочено).

В заключение ще изтъкна, че и представеният хабилитационен труд, и цялостното присъствие на Снежина Врангова като изследовател и преподавател недвусмислено показват високи хоризонти на мислене, способност за задълбочено проблематизиране, и умение да изведе и аргументира убедително мащабни тези. Всичко това прави кандидатурата ѝ безспорна.

Убедено предлагам на почитаемия Академичен съвет да избере доц. д-р Снежина Врангова-Петкова на академичната длъжност „професор“.

5 февруари 2023

София

Подпис:

(проф. д-р Горица Найденова)